

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

Openbare terechtzitting van 29 september 2010

Zoals in kort geding

Inzake van:

1. **CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN VOOR RACISMEBESTRIJDING (CGKR)**, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Koningsstraat 138, voor wie als raadsman optreedt, Mr. Veerle Stroobants, advocaat te Brussel;
2. **Christophe T.**, wonende te 9000 Gent, (...), voor wie als raadsman optreedt, Mr. Sarah Lambrecht, advocaat te Brussel;

eisers;

tegen

BVBA K., met ondernemingsnummer 0859.878.670, met zetel te 9000 Gent, (...) voor wie als raadsman optreedt, Mr. J. Van Bellinghen loco Mr. Fred Van Bellinghen, advocaat te Antwerpen;

Verweerster;

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Gelet op het verzoekschrift - vordering tot staking neergelegd ter griffie op 18 mei 2010 en de andere stukken.

Gehoord op de openbare terechtzitting van 1 september 2010:

- partijen in hun middelen en conclusies;
- het openbaar ministerie, bij monde van substituut procureur des konings C. Blomme, in haar advies;

De feiten.

Gedaagde is een reisorganisatie die zich onder andere specialiseert in het organiseren van verre reizen. (...), dat deel uitmaakt van K. T. B., organiseert groepsreizen over de hele wereld.

Op 19 mei 2009 biedt de heer T., die doof is, zich aan bij (...) Reizen Gent om zich in te schrijven voor een groepsreis naar Jordanië van 17 tot 25 juli 2009. Op het kantoor wordt de heer T. echter onmiddellijk meegedeeld dat hij niet aan deze groepsreis kan deelnemen omwille van zijn handicap. Het betreft geen reis waarbij gevaarlijke excursies of activiteiten gepland worden: de deelnemers worden met een minibus (met airco) gebracht van punt a naar punt b, waarbij dan ter plaatse de bezienswaardigheden (in groep of alleen) bezocht kunnen worden.

Verweerster houdt voor dat de heer T. niet aan de reis kan deelnemen omwille van veiligheidsredenen: de reisorganisator zou de veiligheid van de heer T. niet kunnen garanderen wanneer hij moet communiceren met de lokale bevolking. Om deze reden eist zij dat de heer T. zich tijdens zijn reis, op zijn eigen kosten, ten allen tijde laat vergezellen door een begeleider.

De heer T. is gewoon om zelfstandig te reizen en hij heeft reeds verschillende reizen - en dit zonder begeleiding of gezelschap - ondernomen naar Kreta, Italië, Zweden, Egypte, Marokko, Tunesië. Deze reizen verliepen zonder problemen en wanneer hij diende te communiceren met de lokale bevolking in het Grieks, het Italiaans, het Zweeds, Berbers of Arabisch deed hij dit zoals elke toerist die de taal niet machtig is dit doet: gebaren, lichaamstaal, verwijzen naar foto's in reisbrochures, menukaart of korte nota's in het Engels maken het mogelijk te communiceren.

Bemiddelingspogingen vanwege Fevlado-passage VZW, het Meldpunt discriminatie Fevlado-passage, maar ook het Meldpunt Discriminatie van de stad Gent en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (CG KR) zijn vergeefs.

De vordering.

De vordering strekt ertoe te horen vaststellen conform artikel 20 § 1 van de Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 dat verweerster door de heer T. te weigeren deel te nemen aan de groepsreis en te weigeren gepaste maatregelen te treffen, zich schuldig heeft gemaakt aan inbreuken tegen artikel 14 van voormelde Wet.

De staking te horen bevelen van deze handelingen conform artikel 19 van de Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 onder verbeurte van een dwangsom van 1.000 € per inbreuk of per dag dat de vastgestelde handeling voortduurt.

Het aanplakken te bevelen van de tussen te komen beschikking conform artikel 20 § 3 Antidiscriminatiewet gedurende een maand binnen en buiten de inrichting van gedaagde te Gent, (...) op kosten van verweerster.

De publicatie te bevelen van de tussen te komen beschikking conform artikel 20 § 3 van de Antidiscriminatiewet in de kranten Het Nieuwsblad en Le Soir, het gespecialiseerd magazine "Travel Magazine" alsook op de website en nieuwsbrief van gedaagde en van de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus waar gedaagde lid van is, op kosten van verweerders.

De veroordeling te horen bevelen van gedaagde tot betaling aan de heer T. van de in artikel 18 § 2 Antidiscriminatiewet voorziene schadevergoeding ten belope van 1.300 €.

Verweerster te horen veroordelen tot de kosten van het geding met inbegrip van de rechtsplegingvergoeding. Dit alles bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande elk verhaal en zonder kantonnement.

Standpunt van eisers.

De weigering van gedaagde tot toelating tot de groepsreis ten overstaan van de heer T. omwille van zijn auditieve handicap vormt een daad van directe discriminatie die verboden is op grond van artikel 14 van de Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (hierna: Antidiscriminatiewet),

Verweerster maakt immers een direct onderscheid op grond van de handicap van de heer T. bij de toegang tot goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn (art. 5 § 1, 10 Antidiscriminatiewet). De Antidiscriminatiewet omschrijft 'direct onderscheid' als de situatie die zich voordoet wanneer iemand ongunstiger wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld op basis van één van de beschermde criteria (art. 4, 60 Antidiscriminatiewet).

Verweersters' bekommernis voor de veiligheid van de heer T. kan niet beaamd worden. Zelfs indien men zou aanvaarden dat dit de werkelijke reden van weigering is - quod non, zoals blijkt uit de verschillende drogredeken die door gedaagde in de loop van de gesprekken met de verschillende organisaties worden aangehaald - dan nog dient gesteld dat het middel dat door gedaagde aangewend wordt - het weigeren zonder meer of het eisen van een extra begeleider - niet passend en noodzakelijk is om dit vooropgestelde doel te bereiken.

Het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap van 13 december 2006 (hierna: Verdrag), goedgekeurd door België bij Wet van 13 mei 2009 plaatst daarenboven de volledige en daadwerkelijke participatie in, en opname in de

samenleving van personen met een handicap centraal (artikel 3). De doelstelling van het verdrag en ook de Antidiscriminatiewet is bijgevolg erop toe te zien dat personen met een handicap op autonome wijze volledig kunnen participeren in de samenleving. De voorwaarden die door gedaagde opgelegd worden aan de heer T. om te kunnen deelnemen aan de reis, zijnde een permanente begeleiding, druisen regelrecht tegen deze principes in en houden geen rekening met de persoonlijke capaciteiten van de heer T..

Naast deze directe discriminatie weigert verweerster bovendien om redelijke aanpassingen te treffen. Onder redelijke aanpassingen voor personen met een handicap wordt verstaan "passende maatregelen die in een concrete situatie en naargelang de behoefte worden getroffen om een persoon met een handicap in staat te stellen toegang te hebben tot of deel te nemen aan de aangelegenheden waarop deze wet van toepassing is, tenzij deze maatregelen een onevenredige belasting vormen voor de persoon die deze maatregelen moet treffen. (artikel 4,120 Antidiscriminatiewet). De weigering om redelijke aanpassingen te treffen betekent een discriminatie op zich (Artikel 14 Antidiscriminatiewet). Redelijke aanpassingen in casu zouden kunnen bestaan uit: een uitgebreide toelichting van het reisplan, het maken van duidelijke afspraken (bv: alle afspraken gemaakt onderweg worden schriftelijk aan de heer T. bevestigd, er worden blocnotes voorzien voor communicatie met de heer T., ..).

Het standpunt van verweerster.

Verweerster betwist de materiële bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van koophandel en meent dat alleen de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is, gelet op het feit dat de eisers geen handelaars zijn en de uitzondering voorzien in artikel 573 Ger.W. niet van toepassing is op de geschillen voor de voorzitter in kort geding (of zoals in kort geding).

Ten gronde argumenteert verweerster dat:

- de Antidiscriminatiewet op deze zaak niet van toepassing is omdat er geen publiek aanbod bestaat vermits de voorwaarden om te kunnen spreken van een aanbod niet vervuld zijn: de aangeboden reizen in hoofde van de reisorganisator zijn eerder contractbeloften welke door deze nog moeten worden bevestigd en de contracten intuitu personae worden gesloten. De reisorganisator kan beslissen dat de reis niet openstaat voor gelijk wie. Het is niet verboden om reizen in te richten voor bepaalde categorieën van personen:
- men zich de vraag moet stellen of de Antidiscriminatiewet hier wel toepasselijk is vermits het aanbod een dienst betreft die geleverd wordt in het buitenland:
- zij objectieve redenen heeft die het legitiem doel dienen waardoor eiser niet kan deelnemen aan de reis naar Jordanië. Deze zijn:
 - de veiligheid van tweede eiser,
 - de bijzondere objectieve aansprakelijkheid van de reisorganisator ten aanzien van de medereizigers.

- zij betwist dat ze weigert redelijke aanpassingen te doen. De voorgestelde aanpassingen zijn voor haar een onevenredige belasting en kunnen van haar niet geleverd worden.

Ten slotte betwist verweerster de gevorderde maatregelen.

Beoordeling.

Nopens de bevoegdheid.

Overeenkomstig Art. 588. Ger.W. 13^c doet de voorzitter van de rechtbank van koophandel op verzoekschrift uitspraak over de vorderingen tot staking krachtens artikel 20 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie.

Luidens artikel 20 § 1 W. 10.05.2007 Wet ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of, naar gelang van de aard van de daad, de voorzitter van de arbeidsrechtbank of van de rechtbank van koophandel, op verzoek van het slachtoffer van de discriminatie, van het Centrum, van een van de belangenverenigingen, van het openbaar ministerie, of, naargelang de aard van de daad, het arbeidsauditoraat, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende daad waardoor de bepalingen van deze wet worden overtreden en beveelt hij de staking ervan.

In casu klaagt het Centrum de discriminatie aan welke verweerster begaat bij het organiseren en verkopen van reizen (in dit geval specifiek groepsreizen). Dit laatste kan worden beschouwd als het stellen van objectieve daden van koophandel (artikel 2 W.Kh.). Wat kadert in de normale handelsactiviteiten van verweerster die een handelsvennootschap is en een vergund reisorganisator. Vermits de aangeklaagde daad een handelskarakter heeft, is de voorzitter van de rechtbank van koophandel dus wel bevoegd om kennis te nemen van de stakingsvordering.

Nopens de grond.

De wet van 10 mei 2007 (art. 3 W. 10.05.2007) heeft de bedoeling een algemeen kader te creëren voor de bestrijding van de discriminatie. Dit betekent dat de wet ruim moet worden geïnterpreteerd zodat ze effect sorteert veeleer dan dat de bepalingen eng worden opgevat en de wet haar beoogde doel voorbijschiet.

Elk direct onderscheid op grond van een van de beschermde criteria vormt een directe discriminatie, tenzij dit directe onderscheid objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn (art. 7 W.10.05.2007).

In casu voorziet artikel 5 §1, 1e W. 10.05.2007 dat met uitzondering van de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen of van de Gewesten vallen, deze wet zowel in de overheidssector als in de particuliere sector, met inbegrip van overheidsinstanties, op alle personen van toepassing is met betrekking tot:

1° de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten die publiekelijk beschikbaar zijn;

Met publiekelijk beschikbaar aanbod bedoelt de wetgever niet onmiddellijk de gevallen die men beschouwt als aanbod in de strikte juridische zin van de eenzijdige wilsuiting maar wel het micro-economisch begrip dat de beschikbaarheid van goederen en diensten voor het publiek aangeeft.

De wetgever heeft enkel de transacties die zich afspelen in de private sfeer willen uitsluiten van de toepassing van de wet.

In casu is het duidelijk dat verweerster talrijke reizen aanbiedt aan het grote publiek, dat daarop kan ingaan en zelfs via internet kan boeken voor een reis. Dit is evenzeer het geval voor de aanbieding van de Jordaniëreis, welke makkelijk geboekt kan worden via het internet en waarop geen voorwaarden vermeld zijn waaraan een reiziger moet beantwoorden.

Dat de anti-discriminatiewet niet van toepassing zou zijn op "intuitu personae" contracten kan niet worden aanvaard. Wel integendeel, precies in dergelijke contracten zal de directe discriminatie sneller tot uiting komen. De wet niet toepasselijk maken op dergelijke contracten zou de wet zonder betekenis maken.

De Antidiscriminatiewet is derhalve wel degelijk toepasselijk op verweerster en het "aanbod" vanwege verweerster.

Verweerster heeft de boeking van T. kennelijk geweigerd om reden van zijn doof-zijn. Indien T. geboekt zou hebben via internet en verweerster niet op de hoogte was gebracht van de handicap van tweede eiser, wat geen verplichting was, zou de reis gewoon zijn geboekt.

Dit is ongetwijfeld een directe discriminatie in de zin van artikel 4,7e cq. artikel 4,6e en artikel 4,4e van de Antidiscriminatiewet vermits precies omwille van de handicap T. werd geweigerd.

De vraag die zich hier dan stelt is te weten of verweerster zich kan beroepen op een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn (art. 7 W.10.05.2007). Verweerster beweert dat zij objectieve redenen heeft die het legitiem doel dienen waardoor eiser niet kan deelnemen aan de reis naar Jordanië. Deze zijn:

- de veiligheid van tweede eiser;
- de bijzondere objectieve aansprakelijkheid van de reisorganisator ten aanzien van de medereizigers;
- het feit dat beroep moet worden gedaan op aannemers (busmaatschappij) ter plaatse.

Deze redenen kunnen bezwaarlijk worden aangenomen. Vooreerst ziet de rechtbank niet in dat de handicap van tweede eiser op reis een grotere bedreiging vormt voor zijn veiligheid. Alleszins zal deze bedreiging niet aanmerkelijk groter zijn dan wanneer T. thuis blijft. Ook thuis is de veiligheid in geval van bvb. brand niet volledig verzekerd vermits hij de alarmsignalen niet onmiddellijk zal opvangen. Dat is ook het geval wanneer T. op reis gaat. Maar datzelfde kan evenzeer gezegd worden van andere reizigers die horen maar daarom niet noodzakelijk alarmsignalen opvangen bvb. omdat ze oorstoppen hebben of een slaapmiddel ingenomen of teveel alcohol gedronken.

In alle landen komen dove personen voor en is de communicatie met hen wat problematischer. Maar evenzeer in alle landen is de bevolking geconfronteerd met dergelijke handicap, begripvol en geeft dit niet noodzakelijk aanleiding tot moeilijkheden. Alleszins niet meer dan reizigers zonder handicap kunnen ervaren in hun communicatie met vreemde volkeren die hun taal niet spreken. Ook dan dient vaak op gebarentaal te worden overgegaan om zich verstaanbaar te maken. Ook goed horende reizigers kunnen de bus missen, de weg kwijtraken etc. Anderzijds is T. gewoon om te reizen en deze reizen zijn tot nu steeds zonder problemen verlopen. Dat de onderaannemers van verweerster buitenlanders zijn en het minder nauw nemen met discriminatie is vooreerst geen uitgemaakte zaak en zou bezwaarlijk kunnen worden ingeroepen door verweerster als rechtvaardigingsgrond vermits zij een Nederlandstalige gids meestuurt met de groep.

Vermits de veiligheid van T. niet meer in het gedrang is dan deze van de gewone reizigers zien we niet in dat de aansprakelijkheid van de reisorganisator ten aanzien van de medereizigers zou zijn verzaamd door het feit dat T. aan de reis zou deelnemen.

Opmerkelijk is dat verweerster inderdaad weigert om passende, slechts weinig kostelijke maatregelen te treffen. Het hanteren van een blocnote om korte boodschappen zoals afspraken nopens vertrektijd, ontbijt etc. te communiceren met T. is weinig kostelijk en zeker doeltreffend. Of boodschappen (sms) en waarschuwingen (trilfunctie) over GSM vergt slechts een kleine inspanning vanwege verweerster of diens aangestelden. Het is ook mogelijk dat een medereiziger de slaapkamer deelt met T. (en hem dus kan wekken wanneer er gevaar dreigt) net zoals in het kader van een groepsreis een groepsgevoel ontstaat en de groep zich ontfermt over de medereizigers. Zonder dat dit een overdreven last berokkent aan de andere deelnemers. Ten slotte is de groep ook vergezeld van een Nederlandstalige reisgids die zich dient te ontfemen over de groep en iedereen behulpzaam moet zijn wanneer kleine problemen zich voordoen.

De eis dat T. dient vergezeld te zijn van een begeleider is in de gegeven omstandigheden onredelijk. We zien niet in dat dit de objectieve aansprakelijkheid van de reisorganisator in enige mate zou verlichten. Immers blijft hij aansprakelijk voor de veiligheid van alle medereizigers, T. inclusief. En kan hij zijn verantwoordelijkheid niet doorschuiven naar deze begeleider, wat T. betreft. Anderzijds betreft het een groepsreis waar het groepsgevoel speelt en (bepaalde) solidariteit toch belangrijk is.

Nu verweerster geen objectieve redenen kan aanhalen die een weigering rechtvaardigen om T. aan de reis te laten deelnemen en zij evenmin bereid is weinig kostelijke (en eigenlijk vanzelfsprekende) aanpassingen te treffen stellen We vast dat zij inbreuken pleegt op artikel 14 W. 10.05.2007.

De stakingsvordering is gegrond.

Nopens de schadevergoeding.

Overeenkomstig art. 18. § 1. en §2 kan het slachtoffer ingeval van discriminatie een forfaitaire schadevergoeding vorderen voor de morele schade ten bedrage van 650,00 € verhoogd tot 1.300,00 € indien de dader niet kamantonen dat de betwiste ongunstige of nadelige behandeling ook op niet-discriminerende gronden getroffen zou zijn of omwille van andere omstandigheden, zoals de bijzondere ernst van de geleden morele schade.

In casu toont tweede eiser de bijzondere ernst van zijn morele schade niet aan. De schadevergoeding dient bepaald op 650,00 €.

Nopens de begeleidende maatregelen.

Eisers vorderen het aanplakken te bevelen van de tussen te komen beschikking conform artikel 20 § 3 Antidiscriminatiewet gedurende een maand binnen en buiten de inrichting van gedaagde te Gent, (...) op kosten van gedaagde.

Tevens de publicatie te bevelen van de tussen te komen beschikking conform artikel 20 § 3 van de Antidiscriminatiewet in de kranten het Nieuwsblad en Le Soir, het gespecialiseerd magazine "Travel Magazine" alsook op de website en nieuwsbrief van gedaagde en van de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus waar gedaagde lid van is, op kosten van verweerders.

Deze publiciteitsmaatregel zoals nader bepaald in het dictum is enkel te verantwoorden wanneer daarmee ook het stakingsbevel effectiever wordt. Dit is hier het geval vermits het belangrijk is dat er algemene ruchtbaarheid wordt gegeven aan het stakingsbevel zodat daarmee eveneens de aangeklaagde discriminatie in de praktijk in de reissector wordt beëindigd.

OP DIE GRONDEN,

Wij, Dirk Verduyck, voorzitter van de rechtbank van koophandel te Gent, zetelend ZOALS IN KORT GEDING, bijgestaan door Jozef De Paepe, griffier,

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere en meeromvattende conclusies van de hand wijzend als terzake niet dienend;

Ontvangen de vordering en verklaren deze gegrond, zoals hierna bepaald;

Stellen vast dat de BVBA K. zich schuldig maakt aan verboden discriminatie in strijd met artikel 14 van de Antidiscriminatiewet W. 10.05.2007 doordat zij Christophe T. weigert om deel te nemen aan de georganiseerde groepsreis van 10 dagen naar Jordanië en tevens weigert om redelijke gepaste maatregelen te treffen;

Bevelen de staking van deze inbreuken en verklaren een dwangsom gelijk aan 1.000,00 € met een maximum van 25.000,00 €, verbeurd per inbreuk of per dag dat de vastgestelde inbreuk voortduurt;

Bevelen de aanplakking op kosten van verweerster, van dit vonnis overeenkomstig artikel 20 § 3 van W. 10.05.2007 gedurende één maand op een duidelijk zichtbare plaats toegankelijk voor het publiek in de inrichting van verweerster te Gent aan de (...).

Bevelen de publicatie van de beschikking in de kranten het Nieuwsblad en Le Soir evenals het magazine Travel Magazine en op de website en de nieuwsbrief van verweerster dit alles op kosten van verweerster.

Veroordelen de BVBA K. om een som van 650,00 € te betalen aan Christophe T.

Veroordelen BVBA K. tot de gerechtskosten, enkel nuttig te begroten aan de zijde van eisers op het rolrecht ad 82,00 € en de rechtsplegingvergoeding van 1.200,00 €, registratie- en expeditierechten niet inbegrepen.

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, zonder borgstelling.

Aldus het vonnis uitgesproken ter gewone en openbare terechtzitting van negenentwintig september tweeduizend en tien.

Heeft over de zaak geoordeeld: de heer D. Vercauteren, voorzitter van de rechtbank, bij de uitspraak bijgestaan door de heer J. De Paepe, griffier.

J. DE PAEPE

D. VERCAUTEREN